

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Вступ до перекладознавства»**

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
освітня програма	<u>англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; французька/німецька мова та література і переклад та англійська мова; переклад (китайська та англійська мови); переклад (іспанська та англійська мови); переклад (арабська та англійська мови)</u>
спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська; 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька; 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька; 035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська; 035.060 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – арабська; 035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська</u>

Методичні рекомендації схвалено
на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.
“28” серпня 2023 року, протокол № 1
Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземних мов
“29” серпня 2023 року, протокол № 15
Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

Анна КОТОВА

Харків – 2023

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Вступ до перекладознавства». Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання складає 3 кредити, тобто 90 годин; для студентів заочної форми навчання – 5 кредитів, тобто 150 годин. Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 58 годин, на заочному відділенні – 140 годин.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

	Денна	Заочна
Тема 1. Історія перекладу.	10	20
Тема 2. Загальнотеоретичні поняття сучасного перекладознавства.	19	20
Тема 3. Моделювання перекладацької діяльності.	19	20
Тема 4. Прагматичні аспекти перекладу.	10	20
Усього годин	58	80

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розглянути основні періоди в історії українського та світового перекладознавства	14	20
2	Ознайомитися з методами сучасних перекладознавчих досліджень	15	20
3	Дослідити існуючі визначення та класифікації способів перекладу та перекладацьких трансформацій	14	20

4	Вивчити еволюцію поглядів на поняття еквівалентності	15	20
	Разом:	58	80

Вимоги до студентів:

1) В рамках першого завдання студенти мають самостійно з'ясувати основні періоди в історії світового перекладознавства та визначити їхні провідні риси: античний період (переклад в Давньому Римі), ранньохристиянський період (переклади Біблії та іншої сакральної літератури), період доби відродження, період доби класицизму, період доби романтизму, період на зламі XIX та XX сторіч, період між 1 та 2 світовими війнами, період другої половини XX – початку XXI сторіч. Здійснити періодизацію перекладознавства на території сучасної України: період Київської Русі, період підмонгольної Русі, період Московського царства, імперський період, період на зламі XIX та XX сторіч, радянський період, період незалежної української держави.

2) В рамках другого завдання студенти мають самостійно ознайомитися з методикою та методологією перекладознавства. Перекладознавство як синтетична наукова галузь (літературознавчий та мовознавчий підходи до вивчення перекладу), парадигми перекладознавства (системно-структурна, когнітивно-дискурсивна, культурологічна), методи суміжних дисциплін при вивченні перекладу, методи вивчення перекладу як результату (порівняльний аналіз), методи вивчення перекладу як процесу (експериментальні).

3) В рамках третього завдання студенти мають самостійно ознайомитися з різними підходами до визначення та класифікації способів перекладу та перекладацьких трансформацій. Способи перекладу на лексичному та граматичному рівнях. Лексичні, граматичні та змішані трансформації. Трансформації структурні та семантичні (змістові).

4) В рамках четвертого завдання студенти мають самостійно ознайомитися з еволюцією поглядів на поняття еквівалентності. Структурно-семантична (мовна) еквівалентність. Комунікативно-функціональна (мовленнєва) еквівалентність. Еквівалентність та адекватність. Сучасні підходи до тлумачення еквівалентності (когнітивна, культурологічна).

Форми контролю та критерії оцінювання. Завдання, винесені на самостійну роботу студентів, включені в тестові завдання для оцінювання роботи студентів у семестрі, та в білети для оцінювання на семестровому екзамені. Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Список літератури.

Основна література

1. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. За ред.: Іва Гамбієра та Люка ван Дорслара ; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 560 с.
2. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 3 : за ред.: Іва Гамбієра та Люка ван Дорслара; за заг. ред.: О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2021. 312 с.
3. Енциклопедія перекладознавства. За ред. О.А.Кальниченка та Л.М.Черноватого. Том 2. Вінниця : Нова книга, 2020. 276 с.
4. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2003. 275 с.
5. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу (аспектний переклад) : підручник / за ред. О. І. Тереха. Вінниця : Нова книга, 2000. 446 с.
6. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
7. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

Допоміжна література

1. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Черняков Б.І., Новикова М.О., Некряч Т.Є., Венгерівська М.А., Савчин В.Р., Кальниченко О.А. Микола Лукаш: Моцарт українського перекладу. Вінниця : Нова Книга, 2009. 445 с.
2. Дорофєєва М. С. Методологія перекладознавчих досліджень. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 156 с.
3. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. Київ : Либідь, 2007. 248 с.
4. Черноватий Л.М., Карабан В.І., Подміногін В.О., Кальниченко О.А., Радчук В.Д., О.М. Фінкель – забутий теоретик українського перекладознавства. Вінниця : Нова Книга. 438 с.
5. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. Київ : Факт – Наш час, 2006. 344 с.
6. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років: Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2011. 504 с.
7. Bassnett S. Constructing Cultures: Essays on Literary Translation. Clevedon : Multilingual Matters, 1998. 143 p.
8. Lefevere A. Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Fame. London, New York : Routledge, 1992. 176 p.
9. Newmark P. A Textbook of Translation. London, New York : Prentice-Hall, 1988. 292 p.
10. Seleskovitch D., Lederer M. Interpreter pour traduire. Paris : Didier Erudition, 1993. 311 p.
11. The Translation Studies Reader. [ed. by L. Venuti]. London, New York : Routledge, 2000. 524 p.
12. Venuti L. The Translator's Invisibility. A history of Translation. London, New York : Routledge, 2004. 353 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

EBSCO Publishing - багатoproфільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовані на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.

Handbook of Translation Studies Online: <https://benjamins.com/online/hts/list/translations/uk>